

Pe pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6,50 — h
mesec 2,20 — h

V upravnistvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1,70 — h

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 204.

V Ljubljani, v petek 6. septembra 1901.

Letnik XXIX.

Volivno gibanje.

Pfeiferja ali Šetina?

Liberalni kandidat, Fr. Šetina, je zadnje dni obrazil skoraj že vse občine po Belokranjskem, da bi prišel v deželni zbor, kamor ga vleče njegovo »agrarsko« srce že celih 27 let, kakor toži na rudečem lepaku na dolgo in široko. Povsod obljubljuje nove vodovode in ceste ter se hvali, da je črnomaljsko-semiški vodovod v prvi vrsti njegova zasluga. Sraka in pavovo perje! Najbolj smešno pa je, da obljubljuje Belokranjem železnično zvezo preko Belekrajine. Dvorni svetnik Šuklje in drugi so se dovolj trudili, da bi izposlovali belokranjsko železnico, toda Ogri ne puste blizu. In sedaj meni g. Šetina, da bo on ustraševal Madjare. Ravno tako neslano je, da se g. Šetina hvali, koliko je storil za povzdigo vinoreje na Belokranjskem. Gosp. Šetina, mi bi Vas le vprašali, koliko ste Vi iz svojega žepa v ta namen trosili? Ali niste dobivali za uzorni vinograd deželno in državno podporo? Ali hočete, da Vam to naštejemo? Kar ste storili, za to ste dobili denarne podpore. In če ste dober sadjerejec, saj je to Vaša dolžnost kot ljudskega učitelja. Torej vse, kar je prav, in ne pravite ljudem, kakor da bi se doslej za Belokrajino ne bilo prav nič storilo.

Gosp. Šetina torej šele obljubljuje, kar je g. Viljem Pfeifer že storil in dokazal tekom mnogih let, da je eden najmarljivnejših slovenskih poslancev, kar mu morajo priznati tudi najhujši nasprotniki. On pač ni kričal in ne bahač, ampak dobra slovenska duša, ki z dobroto povrača nehvaležnost. G. Pfeifer, in to je občno priznано, se je brigal za vsako najmanjšo željo svojih volivcev. Ob vsaki nesreči, ali je bila toča, povodenj ali ogenj, je prosil pomoči deželne in državne za svoje volivce.

Povejte človeka, ki bi ga bil gospod Pfeifer zavrnil, ako mu je mogel pomagati kot poslanec. Zato je črna nehvaležnost, da ga danes g. Šetina napada na svojem volivnem oklicu. Naravnost zlagano je, da so

dolenjski kmetje g. Pfeiferja zavrgli. Najodličnejši volivci so se izjavili, da bi ga še volili in priporočali. In gotovo bi bil izvoljen z lepo večino tudi v sedanjem svojem okraju. Toda vplivni volivci iz novomeskega okraja so izrazili željo, naj bi enkrat bil kandidat izbran iz tega okraja. Tej želji se je ustreglo in g. Pfeifer je bil na izrecno željo mnogih zaupnikov postavljen za kandidata za Belokrajino, katero itak dobro pozna in zastopa že mnogo let v državnem zboru. Sama zlobnost je torej narekovala dotične napade na lepaku g. Šetine.

G. Pfeifer je izkušen parlamentarec, njegova edina napaka je, da ne trobi v liberalni rog. Našteli bi lahko dolgo vrsto predlogov in govorov iz deželnega in državnega zbora, s katerimi je g. Pfeifer koristil davkoplačevalcem v vinorodnih krajih. Vsako priliko je porabil, da je vladi odkrival globoke rane, ki jih je vsekala trtna uš dolenjskim vinorejcem. Vedno in povsod se je oglašal s stvarnimi in temeljitimi govori za olajšanje davčnih bremen kmetu in obrtniku. G. Pfeifer je s tovariši zagovarjal predlog, da se domače žganje za domače potrebe oprosti davka, da se zviša carina od italijanskega vina in tako zboljša cene domačim vinskim pridelkom. Trudil se je mnogo za znižanje eksekutorskih stroškov in zemljiškega in obrtnega davka.

G. Pfeifer ima v tem oziru danes v mezinu, česar bi se g. Šetina moral šele leta in leta učiti. G. Pfeifer se je tudi določno potegoval za to, da se na deželi povsod uvede poludnevni pouk za tiste šolarje, ki imajo daleč do doma. In to zahtevo odobrujejo tudi najboljši učitelji sami, ker lačen otrok ne more vzdržati celi dan brez tople hrane. Sploh je pokazal gospod Pfeifer, da mu je mar za blagor dežele v obče in za koristi njegovih volivcev še posebej. Upamo torej, da se vrli Belokranjci ne bodo dali premotiti od praznih fraz najnovejšega »agrarca«, ampak bodo dne 12. septembra v odločni večini oddali svoje glasove za g. Viljema Pfeiferja.

Shod v Mirni Peči.

Iz Mirne Peči se nam poroča: Preteklo nedeljo 1. sept. smo imeli volivni shod kat. narodne stranke. Udeležilo se ga je povoljno število zavednih mož kat. narodne stranke. G. kapelan je pozdravil navzoče zborovalce ter jim predstavil kandidata kat. narodne stranke, g. Josipa Dularja, posestnika v Jurkavasi. Nato je dal besedo g. kandidatu. Ta je v krepkih besedah pojasnil, da je kmet, da je Slovenec in da je katoličan; če ga bodo 12. sept. izvolili deželnim poslancem, deloval bo v prosep našega dolenjskega kmeta in vinogradnika v družbi drugih kat. narodnih poslancev po geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Potem je povzel g. kapelan besedo ter navzočim zborovalcem razložil program kat. narodne stranke. Obširneje je zbranim raztolmačil razne naprave, ki jih je kat. narodna stranka ustanovila v pomoč kmečkemu in drugim delavskim stanovom. Pojasnil je razne predloge, ki jih je naša stranka sprožila v deželnem in državnem zboru. Razložil je sedanji volivni red za dež. zbor kranjski, po katerem imajo kmečki posestniki premalo poslancev v primeri s številom meščanov in veleposestnikov.

Nato je priporočil kandidata navzočim zborovalcem. On je vsestransko neodvisen, samostojen kmet in vinogradnik, ki sam dela in dobro vé, kje kmeta čevlji žuli; je razumen, priden gospodar, mož kat. narodne stranke skozi in skozi. Dovršil je tudi toliko šol v Novem mestu, da je dovolj izobražen za deželnega poslanca. Zato ni nobenega vzroka, da bi se kdo protivil njegovi izvolitvi. In res ni bilo na shodu prav nobenega nasprotnika, ampak je vladala obča zadovoljnost. Z največjim veseljem so obljubili vsi navzoči, da ga bodo tudi drugim priporočili ter ga volili 12. septembra svojim poslancem.

Iz kamniškega političnega okraja

se nam piše: V 201. št. ste priobčili notico: »Kovač s Krtine pravi, da ga bodo stale volitve 200 gld.« — Z ozirom na to izjavljam, da nikjer nisem rabil teh besed,

ki se mi podtikajo, kakor da bi hotel podkupovati volivce. Z velespoštovanjem Kovač s Krtine, s pravim imenom Anton Zarnik.

Nove kandidature.

»Narod« je v največji stiski za kandidate v nekaterih kmečkih volivnih okrajih. To kaže, da razsodni možje nočejo na pogorišče in da tudi kmečko ljudstvo dobro pozna in obsoja liberalno slovensko-nemškutarsko stranko, oziroma »Narodovo« kliko. Tako »Narodovci« v kmečkih občinah Tržič Kranj-Škofja Loka poleg g. dež. glavarja Otona pl. Detela usiljujejo veleposestnika gospoda barona Lazzarinija iz Smlednika.

Toda g. baron Lazzarini dobro vé, da ga »Narodovci« hočejo le izrabljati ter osmešiti ob volitvah. Zato se je g. baron, kakor se nam poroča iz gotovega vira, izjavil proti nekemu posestniku iz Smlednika, da ne sprejme kandidature, in odločno dostavil: »Mene ne volite!« In ta izjava naj zadošča volivcem!

Dalje piše večeraj »Narod«, da je tudi v ljubljanski okolici živahno volivno gibanje in da si hočejo nekateri kmečki posestniki izbrati svojega kandidata proti g. dr. Susteršiču. Nato piše »Narod«: »Seveda bo Susteršič vsejedno zmagal, saj je prav mej volivci v ljubljanski okolici najmanj moštva in zavednosti. Snopsje to ljudstvo tako pokvaril, da nima nič ponosa«. Tako piše v »Narodu« človeče, menda ginjeno od »snopsa«. Taka nesramna pisava mora užaliti vrle in poštene može v ljubljanski okolici, ki ne prisegajo na zastavo »Narodovih« piscev. Volivci, pokažite dne 12. sept., da ste zavedni in ponosni katoliški in narodni možje. To bode najboljši odgovor na »Narodove« nesramne napade.

Prazne obljube.

Iz Brezovice pri Kočevju se nam piše:

Znano Vam je morda že, kako je črnomeljski g. Šetina v nedeljo 1. t. m. »farbal« vso našo dolino, obetal vse, malone da zvezde z neba, kako bo Mažarom uro navil,

LISTEK.

Ukradeni beli slon.

Angleški spisal Mark Twain. Prevel A. E.

(Konec.)

Toda odgovoril mi je:

»Če mi pride v roke, dobijo vsi polovico nagrade.« S tem je bil moj ugovor odstranjen, in nadzornik je napisal ti-le dve pismi:

Cenjena gospa! Vaš mož si more za-sluziti veliko vsoto denarja (pred zakonom je popolnoma varen), če me takoj obišče. — Načelnik Blunt.

Z enim teh pisem je odpravil svojega vernega slugo k »spoštovani gospej« Duffy, z drugim pa k »spoštovani gospej« Mc. Fadden.

Čez uro sta pa prišla ta-le dva razžaljliva odgovora:

Starec je blazen; Mc Duffy je umrl že pred dvema letoma. Bridget Mahoney.

Načelnik Blunt! Mc Fadden je zaprt, ker je obsojen na 18 mesecev ječe; vsak osel to ve, samo policijski načelnik ne. Mary O' Hooligan.

»Dozdevalo se mi je to že davno«, je

rekel nadzornik, »to je zopet dokaz neovrgljive gotovosti mojega bistrega duha.«

Toda če se mu je ponesrečil jeden poskus, je imel takoj pri rokah družega. Takoj nato je namreč napisal za časnike naznanilo s sledečo vsebino:

»A. — xolho. 242 N. Tjnd — fz. 328 mglg. — Ozpo. — 2 m! ogv. Mum.« Dejal je, če je le kak lopov še živ, da na to oznanilo pride gotovo na pomenek. Dalje je razkladal, da je odločeno mesto za pomenek neki kraj, kjer se obravnavajo vsakojake kupčijske zadeve med detektivni in lopovi. Ta sestanek se je imel vršiti ob dvanajsti uri po noči.

Do te dobe se nismo mogli lotiti ničesar in zato sem zapustil uradne prostore ter šel venkaj.

Ob enajstih po noči sem donesl 100.000 dolarjev v bankovcih in jih izplačal nadzorniku, na kar se je on začel pripravljati k odhodu, vedno z onim izrazom na obrazu, polnem trdnega zaupanja.

Dolga, skoraj neskončna ura se je bližala h koncu.

Tu sem zaslišal njegove korake, postal sem komaj dihaajoč, naposled pa sem mu hitel nasproti. Kako mu je gorelo oko zmagoslavja!

Rekel je:

»Dobil sem jih! Posmehovalci bodo jutri drugače peli! Pojdite za menoj!«

Vzel je prižgano svečo in korakal do ogromnega prostora, kleti podobnega, kjer je že spalo kakih šestdeset detektivov, drugih šestdeset pa je še igralo karte. Šel sem tik za njim. Stopal je hitro na drugi konec dvorane, kjer je bilo popolnoma temno. Tu pa mi je udaril v nos strahovit smrad in zdelo se mi je, da padam v neko globoko jamo, na kar sem omedlel in se nisem dolgo nič zavedel. Črez nekaj časa sem zaslišal nekje spodaj njegov glas, na kar sem stopil nekaj korakov naprej — toda samo nekaj, kajti zmanjkalo mi je tal pod nogami in priletel sem na neko obširno ogromno telo.

»Naš vzneseni urad je maščevan! Tu je vaš slon!«

Te besede nadzornikove sem še zaslišal, na to sem pa zopet omedlel. Odnegli so me nazaj v uradno pisarno in me škropili s — karbolovo kislino, da so me spravili k zavesti. Vsa tropa policajev zgrnili so se semkaj, in nastalo je navdušeno vriskanje, kakoršnega še nisem slišal svoj živ dan. Poklicali so časnikarske poročevalce, odpirali steklenice šampanjca, govorili napitnice, krog in krog si stiskali roke in si voščili

srečo brez konca in kraja. Razumi se, da je bil nadzornik tedaj junak večera, njegova blaženost pa je bila tako popolna, da sem bil ves srečen, gledajoč ga, dasi sem bil zdaj kakor berač brez doma, moj neprecenljivi varovanec pa mrtev in služba zgubljena, ker je bilo gotovo, da bodo samo meni očitati krivdo, da sem svoje poslanstvo izvedel tako nesrečno in lahkomiselno. Marsikatero oko je opazalo globoko začudenje, opazujoč mene, in marsikak glas detektivov se je slišal poluglasno: »Glejte ga, ki nam je napravil toliko presenečenja in veselja!«

Razdelitev nagrade 50.000 dolarjev se je izvršila med velikanskim veseljem. Ko je bila končana, je načelnik izpregovoril nekoliko besedij, potem ko je utaknil svoj del v žep. Rekel je: »Uživajte nagrado, kajti zaslužili ste jo; a še mnogo več — pripomogli ste našemu uradu do nesmrtnosti slave.«

V tem je prišel telegram, ki se je glasil tako-le:

Monroe, Mich. 10. dopol. — Brzojavil nisem cele tri tedne. Sledil sem stopinjam na konju, čez dole in gore, tisoč milj daleč do sem; čimdalje večje so in vedno bolj odkrite. Bodite brez skrbi — čez teden dobim slona prav gotovo. — Darley, detektiv.

Načelnik je zaklical trikratni »hurah«

Nemčijo prisilil, da bo krošnjarstvo brez patenta, doma ceste napravil, vodovode prekrbel, živinorejo povzdignil, povsod vinograde in sadno drevje nasadil, sploh raj na zemlji ustanovil, za njega poslanstva se bosta cedila mleko in med itd. Ljudje božji! Kaj hočete še več? In to bo storil vse on „kmet“ Šetina.

Za tako „farbanje“ je pač porabil vse štetine za svoj čopič. Kaj bo sedaj obljubil še drugod? Poljanci in Belokranjci, ali vse to verjamete? Česar niti ves deželni zbor kranjski ne more, da cela država ne, in to naj stori on, g. Šetina? Kdor ima le še trohico možganov, mora s studom grajati tako „farbanje“ ljudstva. Če ste tako mogočni, g. Šetina, zakaj niste s svojimi frazami zabranili, da ne bi šla tisti dan, ko ste pri nas za vino dajali, deputacija v Kočevje k „šulferanjski“ podružnici, da vasi Čeplje, Vimolj in Kralji ter Brezovica pristopijo k „šulterajnu.“

Same slovenske vasi! Vi „Narodovec“, odkod to? Pa saj vemo, saj se je vaš general tudi zvezal z njimi. Tako pada list za listom s slovenskega debila, in liberalci pa pri vsem tem le farbajo in lahkoverno ljudstvo pitajo z utopijami. Ujeli boste morda nekaj kalinov ali po vašem „analfabetov.“ Na med muhe, na vino politični kameleoni. Pa pomagala vam ne bode ne trojica Fugina, Kajtoš in župan trški in povrh tudi ne Lakner, ki ceste pregleduje in pridno zabavlja čez klerikalce, češ, klerikalci bodo žepe polnili in ves denar za samostane obrnili itd. Le naprej, ljudstvo se strezni in to ne bo dobro za vas. Povemo vam že sedaj na uho, da na Vaše obljube že čakajo in menijo, da bo vsak tudi zase kaj dobil in če ne, grožnje so že tu, in potem vi glejte.

Pred volitvami.

(Glas iz občinstva.)

Obzorje je prevlečeno s težkimi oblaki, grom buči, ko vmes švigajo liberalne puščice, naperjene proti socijalnim možem. A zaman! Te padajo že opešane na tla, ne da bi koga ranile in mu zadale smrtno rano, pač pa begajo narod, ki opazuje to strašno nevihto.

Nasprotniki se jeze penijo, ko se stanov organizujejo.

Uradniki so organizovani v patrijotičnem smislu, istotako zasebni uradniki. Ti se bore edino za svoja načela, ne da bi napadali vero in duhovnike. To je prav in primerno. Organizovati se je treba na podlagi patrijotizma, vzajemnosti in zakonskih določb, brez liberalne taktike in nje sovraštva proti vsakej dobri stvari. Organizovani pa so tudi razni drugi stanovi in organizovati je treba tudi razne delavske stanove.

In v to se trudi katoliško-nar. stranka. Zato boj združenih liberalcev proti tej organizaciji, zato se vsipajo njih psovke na katoliško-narodno stranko, a ljudstvo se stavi

Darley ju, »enemu izmed najboljših tajnih policajev«, na kar je velel brzojavno ga poklicati nazaj, njegov del nagrade pa mu shraniti.

Tak je konec divne povesti o ukradenem slonu. Novine so bile drugi dan zopet polne hvale zaradi prebrisanosti detektivov. Med njimi je delal izjemo samo majhen listič, ki je pisal:

»Velik je detektiv! Morda je malo neroden, da bi ugledal nevidne stvari, kakor je mrtev slon — podi se za njim po cele dni in spi pri njegovih gnijočih ostankih tri tedne, ali slednjič ga najde vendar — če se mu posreči dobiti moža, ki mu pokaže mesto, kjer se nahaja.«

Ubogi slon je bil zavoljo mene za vedno uničen. »Top« ga je usodno ranil; v gosti megli so ga pripeljali na ono negostoljubno mesto; in tam, obdan od svojih neprijateljev, je trpel glad, dokler ga ni rešila smrt.

Mešetarija me je stala 100.000 dolarjev, nagrada detektivom več nego 42.000 dolarjev; službo pri svoji vladi sem zapravil; zdaj sem uničen človek, potepuh — ali obžudovanje in spoštovanje imam še vedno za tega človeka, katerega smatram za najboljšega policista na zemlji, in to spoštovanje je ostalo neskaljeno do današnjega dne in tako ostane do smrti.

v bojne vrste in prenaša vse napade, misleč si: Ko pride čas, govorimo odločilno mi in obsodimo svoje politične nasprotnike s tem, da jih ne volimo.

»Narodovci«, ali vas ni strah, ko gledate proti sebi veliko maso ljudstva, ki se hoče popolnoma otresti vaše nadvlade v prepričanju, da liberalna stranka ni ljudska, ni kmečka in ne delavska stranka. Zato pa se že stikajo ure liberalni stranki, ki ima zaslobo le še v liberalnem meščanstvu.

In ob propadu spuščajo liberalci puščice psovk in vse, kar ne gre z njimi slepo čez drn in strn, blatijo s svojimi strupenimi jeziki in zasmehujejo vsako dobro stvar, koja bi bila v korist zatiranih stanov.

Liberalnega terorizma otesli so se celo socijalni demokratje, ki so — kakor sedaj mnogi učitelji — še pred leti z liberalci hodili lepo roko v roki, drug z drugim, in so blatili to, kar so jim liberalci narekovali. Izprevideli so pa, da so jim le nekako orodje v dosego njih nakan, in obrnili so jim hrbet. Sedaj pa liberalno glasilo udriha po nekdanjih somišljenikih; ti se posmehujejo in gledajo v prepad, kamor pade liberalno mogotstvo.

Liberalci! Sedaj pred volitvami pokažite, kaj ste še vi dobrega storili za ljudstvo in za delavstvo raznih stanov. Ničesar še! Ali veste, kaj verveca naredi, ko najde piškavi oreh? In tako bo ljudstvo z vami pri volitvah. Ob propadu se ne čudite.

Tudi od strani socijalnih demokratov ste jih slišali in le zapomnite si jih, vi liberalni mogotci, s samimi psovkami se ljudstvo ne pridobiva.

Volivci, na noge! Zasluženo liberalno učiteljestvo vpije: Vsi na krov! Da! Vsi somišljeniki, le na krov! Obsodite liberalne kandidate in pri volitvah jih zavrzite, ti niso za ljudstvo, ker so liberalci. Volite vsi katoliško-narodne može, ker so prijatelji naroda, vneti za ljudsko korist in njega blagor.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. septembra.

Deželnozbornske volitve v Galiciji.

Včeraj so bili v vseh galiških kmečkih občinah pozvani izvoljeni volivni može, da so izvolili deželne poslance za prihodnjo šestletno dobo. Izid včerajšnje volitve je že znan na celi črti, akoravno so v mnogih okrajih pričakovali ožje volitve, ker se je na raznih krajih za eden in isti mandat potegovalo več kandidatov. Kakor pri volitvi volivnih mož so se tudi včeraj na mnogih voliščih pojavljali prizori, kakršni so v navadi le v Galiciji, kjer ume vladajoča stranka na poseben način delati volitve, a se ji na vse možne načine ustavljajo radikalni elementi večjih in manjših strank. Najhuje je bilo glasom došlih poročil v okraju Krosno, kjer so baje radikalci — v oficijelnih poročilih se govori samo o teh, kakor da bi bili drugi same pohlevne ovce — že prejšnji dan zasedli v Krosno vodeče ceste, da zastavijo pot na volišče volivcem druge nasprotne stranke. Javni pretepi in poboji so bili na vrsti že pred volitvijo. Tudi se poroča, da so radikalci zaprisegli vse svoje volivce, da bodo oddali glasove samo njih kandidatom. — Nič bolje ali pa še mnogo slabše je bilo v okraju židovskega mesta Kolomeja. Okrajna glavarja teh dveh okrajev sta zahtevala in seveda tudi dobila vojaško pomoč, brez katere tu ne minejo menda nikake volitve. Osrednji volivni odbor poljskega kluba je odnesel seveda tudi pri sedanjih volitvah največji delež, vendar pa izid vsakih novih volitev jasneje kaže, da prebivalstvo ni več zadovoljno s sedanjo gospodujočo stranko, ki ima edino zaslobo le še pri vladi in plemstvu. — Vapeh včerajšnjih volitev je glasom poročila korespondenčnega urada sledeči: Od 74 mandatov v kmečki skupini jih je dobila konservativna stranka (poljski osrednji volivni odbor) 46, Rusini so izgubili en mandat in jih imajo sedaj 13, poljska ljudska stranka je od sedanjih 7 mandatov ohranila samo 2, zmerna levica, ki je imela dosedaj en mandat, ima sedaj 4; Stojalovski stranko je doslej v deželnem zboru zastopal sam Stojalovski, včeraj pa je dobila stranka še dva mandata. Poljska kmečka stranka je obdržala od dosedanjih 6 mandatov le tri, polj-

ski demokratje so pa ohranili dosedanja dva mandata. Na novo izvoljen je antise mit Szponder. Mej izvoljenimi deželnimi poslanci se nahajajo: načelnik Jaworski, Pininski, Ježel, maršal Bardeni, bivši minister Zaleski, dalje Szayer, Barwinski, Idr. Merunowicz, dr. Lewicki, Tyszkowski, kanonik Mandyczewski, grof Korykowski, dr. Wurst in Traczewski. Skupno je izvoljenih 50 kandidatov osrednjega volivnega odbora.

Vsenemški strankarski shod.

Ki je bil napovedan za 6. oktobra, so zopet preložili. Ker se imenovani dan vrši v Brnu občni zbor nemškega šulveraina, si vsenemci nikakor niso upali prirejati istodobno tudi »parteitaga« v Olomucu in so ga preložili za teden dni, na 13. oktobra. Morda so se bali, da bi bila na shodu, na katerega naj bi prišlo vse, kar nemško leze in gre, pre-slaba udeležba, ali pa je prišlo vmes kaj drugega, kar bi kazilo »impozantno« manifestacijo »zavednega« nemštva.

Protestanška sodba o naših procdrtimovctih.

Ko so se minulo soboto zvečer nekateri posebno navdušeni Schönererjanci in Eisenkolbovci vračali z litomerškega nemškega protestnega shoda ter po svoji navadi dajali duška svojim protirimskim in protiavtstrijskim čutilom, oglasil se je neki z njimi v istem vozu se vozeči protestant, rekoč: Protestant sem in Nemec z Rena, toda zapomnite si: Takih verskih sodrugov, kot ste vi, z menoj vred nihče ne mara, in pri nas v Nemčiji vse obsoja vaše nemške in izdajske mahinacije. — Kajpada je takoj utihnilo tisto navdušeno upitje, ker skupili so jo Eisenkolbovci.

Ogerska poslanska zbornica

je v sredini seji rešila najvažnejše delo, ki jej je bilo odmenjeno v tem kratkem zasedanju. S 112 proti 35 glasovom je namreč po daljši debati vzela na znanje cesarjev odlok glede začasne določitve kvotnega razmerja. Izmej večine v zbornici se povodom dvadeurne razprave razun ministerskega predsednika ni nihče oglasil za besedo. V boj so pošiljale svoje govornike le opozicijske stranke. Poslanci Ratkay, Uzath in Rakowsky so v ime svojih strank izjavljali, da ne bodo glasovali za povišano kvoto ter trdili, da ta odločitev nima legalne podlage. Szell je pojasnil, da je kraljev odlok izšel popolno na legalni podlagi, ker sta se obe kvotni deputaciji sicer posvetovali o tej zadevi, a v parlamentih kvotno vprašanje ni prišlo na razgovor.

Volitve v ogerski državni zbor

se vrše po mnenju lista »Magyar Nemzet« v dobi mej 30. septembrom in 10. oktobrom ali pa najkasneje mej 2. in 12. oktobrom. Dotičnega ministerijalnega razpisa pričakuje imenovani list mej 10. in 12. septembrom. Ker bodo v večini okrajev volitve završene že v prvih petih dneh za volitve določene dobe, bo približni izid splošnih volitev znan že dne 8. oktobra. Kajpada se tudi sedaj volitve ne bodo vršile mirno. De-loval bo z vsemi silami znani vladni aparat in seveda tudi sedaj donesel zmago mažarskemu psevdoliberalizmu.

Tisza na ločitev carinskega ozemlja.

V Velikem Varadinu je poslanec Koloman Tisza dne 4. t. m. poročal o svojem državno-zborskem delovanju. Obširno je mej drugim govoril o nagodbi mej Avstrijo in Ogersko. Rekel je, da treba skrbeti, da se dožene bolj pravična nagodba; kajti ko bi se z avstrijske strani stavile zopet zahteve, kakeršne je dosedaj opetovano stavila avstrijska polovica, moral bi se kljub svojemu boljšemu prepričanju izjaviti tudi za popolno ločitev. — No, radovedni smo, kdaj je Tisza sploh imel kako boljše prepričanje?

Nameravan napad na ruskega carja.

Pred nekaj dnevi smo tudi mi poročali o nezdobi na ruski železnici ne daleč od Petrograda, pri kateri sta bila ubita poleg strojevodje še dva uslužbenca. Reklo se je tedaj, da se je nesreča pripetila vled tega, ker so delavci pri popravljanju proge pozabili ustaviti železniško šino. Londonski »Daily Mail« pa naravnost pravi, da imamo opraviti tu z atentatom na kakega člana

carske rodbine, bržkone na carja samega, o katerem se je mislilo, da se bo peljal po tej progi.

Belgijski socijalisti

so se še pred nedavnim enako sodrugom v drugih državah krepko potegovali za volivno pravico žensk in so začrtali to zahtevo tudi v svoj strankarski program. Ker pa ti sodrugi v zadnjem času v lepi slogi z liberalci udrihajo po konservativni in krščansko-socijalni stranki, so jim poslednji obljubili — po znani liberalni navadi pa menda tudi ostane samo pri obljubi — da se bodo s socijalisti vred potegovali za občno volivno pravico, a le pod pogojem, če opuste socijalisti zahtevo glede žensk. In temu so se udali socijalistiški vodje. Načelno bodo sicer to točko še obdržali, izbrisali pa jo bodo začasno iz svojega programa. Tudi doslednost! Sicer bodo pa sodrugi lahko še dolgo čakali, predno z liberalno pomočjo pridejo do splošne volivne pravice.

Kdo bo Salisburyjev naslednik?

Poročali smo že, da namerava lord Salisbury, sedanjí angleški minist. predsednik, odstopiti takoj, ko bo venčan kralj Edvard VII. Angleško časopisje se sedaj intenzivno peča z vprašanjem glede naslednika. Vpoveč prideta baje samo dva moža: Chamberlain in Balfour. Po poročilu lista »Pall Mall Gazette« ima največ upanja poslednji, ker prav za prav nima v nobeni stranki resnih nasprotnikov, mej tem ko se je Chamberlain s sedanjo zunanjo politiko izredno zameril mnogim parlamentarnim krogom. Obožujejo ga le takozvani »mladi.« Odločilno pa to mnenje seveda nikakor ni, ker ima baje kralj do Chamberlaina mnogo več zaupanja.

Mac Kinley posredovavec.

V sedanjem resnem razporu mej Kolumbijo in Venezuelo, iz katerega preti navstati vsak hip pravcati bojni ples, je po svojih poslanikih v obeh državah vlada v Washingtonu ponudila svojo posredovavno roko. Drž. tajnik Hay je namreč brzojavno naročil poslanikoma v mestih Caracas in Bogota, naj naznanita vladama, da bi zvezne države resno obžalovala, ko bi se na kakoršenkoli način motilo prijateljsko razmerje, ter da je predsednik Mac Kinley voljan prevzeti mesto posredovavca za slučaj, da sprejmeta to ponudbo obe stranki. Od strani venezuelske vlade je že došel odgovor, da je Kolumbija odgovorna za sedanjí neugodni položaj ter da se je nadejati, da se spor poravnava. Kolumbija do sedaj še ni odgovorila. Potem takem ni mnogo nade na kako mirno rešitev sedanjega razpora.

Umetnost.

»Alt-Krain, Stara Kranjska.« Izdal in založil Konrad Grefe, akad. slikar. 12 podob v formatu 32x22 in veliko papirja okoli, velja 9 K in bo izhajalo menda več let, če bo kaj kupcev. Dozdaj jih ni bilo, zato se je založnik že dvakrat obrnil na šolske oblasti, naj bi ljudske šole pokupile, kar je že izdal, in se zavezale tudi znanprej naročevati njegovo delo. In ta poziv je povod tem vrsticam.

Poglejmo natančneje Grefejevo delo. Podob, ki jo je na prvo mesto postavil in ki nekako najbolj imponira, je: »Velika cerkev v Kranju.«

Radoveden sem, če je kdo v Kranju vzel to risarijo v roke in jo šel primerjati z župno cerkvijo? Če se še ni zgodilo, naj se kdo potruži in vspeh objavi! Jaz že par let nisem videl Kranja, pa rečem: ta slika je v resnici toliko podobna kot n. pr. človek človeku: vsak ima nos nekako na sredi lica, dvoje oces, ušesa ob strani.

Če je šel g. Grefe sploh kdaj mimo kranjske župne cerkve, se gotovo ni ustavil pet minut, da bi si jo bil s svinčnikom vsaj površno načrtal: Lepega podzidja okoli cerkve, zlasti ob stolpu ni videl. Pasni zidec okoli in okoli pod okni videl je samo na zapadni strani, pa ga trikrat preobilnega narisal. Frize je videl tam, kjer jih ni; kjer pa so, tam ne; narisal je romanske, pa so gotski. Stolp je postavil, kakor bi ga stalo polovico ven iz pročelja, pa ga še 1 meter ne stoji ven na cesto; pridjal mu je spodaj nekako vežo ali kaj? Veliki portal zavzema pri njem celo širino stolpa, v resnici le tretjino. Stranska vrata, katerih v »stari« Kranjski ni bilo, so narisana prevelika. Sploh je vsa proporcija zgrešena. Krogovičja v oknih in zavih-

njenega loka nad velikimi vrati ni videl, kakor da bi risar ne imel pojma o stavbinskih členih raznih slogov. Okna, ki sveti pod kor na severni strani, ni videl; v tretji etaži stolpa pa je narisal tri velika špičasta okna namesto treh ozkih četverkotnih lin.

Četrto stolpovo etažo je popolnoma prezrl, v peti je ura napačno narisana, osmokatni nastavek je brezplačno povisil za kake 3 metre, tako da nima več vrat na galerijo, ampak visoko gori okna.

Toraj kaj ostane resničnega na Grefejevi sliki? To, da ima same en zvonik s piramidalno streho in trojna vrata spredaj. Ta slika pač lahko služi za nazorni nauk, ko se otrokom pri črki „c“ razloži, da je cerkev nekoliko drugačna, kot druge hiše, pa za ta namen je Grefejeva izdaja predraga. Kulturno zgodovinskega pomena, kakor ga Grefe svojim risarjem prisvaja, pa nima nobenega.

Za našo kulturno zgodovino potrebujemo v prvi vrsti pridnih arhivarjev in zgodovinarjev; za izdajo samih slik pa nam manjka, kakor Grefeju, samo denarja oziroma plačujočih naročnikov.

Slikarjev, risarjev, fotografov imamo dosti, boljših kakor Grefe. Sicer pa je dandanes, ko je fotografija in reprodukcija tako napredovala, velika potrata in nezmisel podoba stavb dobivati po tolikem ovinku od slikarjev. Tega n. pr. Nemci in Francozi ne delajo več. Za reprodukcije kipov, slik in perspektivnih podob stavbin ni več druge pametne in zanesljive poti, kakor fotografija in njene pomočnice: svetlotisek, avtografija itd.

Dokler teh ni bilo in kdor originalov ni videl, sploh pojma ne more imeti o spomenikih umetnosti po svetu.

Najboljši bakrorezi in najboljše slike so bile le nezanesljive in slabe sence originalov. Slikarji naj delajo na drugem polju!

Tudi druge slike so videti risane površno, koliko so napačne, zdaj ne morem kontrolirati, morda to stori kdo drugi.

Sicer pa je Grefejeva izdaja tudi draga. Primerjajmo jo s slikami v „Dom in Svetu“. Grefe prodaja 8640 □ cm. podob (in v tem prostoru preveč praznega zraka) za 9 kron. „Dom in Svet“ pa prinese poprečno na leto 24.000 □ cm. slik za 8 kron 40 h, torej trikrat ceneje in še ves tekst povrhu za namešek.

Če bi „Dom in Svet“ prinesel vsak mesec eno sliko domačih umetnin stavb, kipov, slik, tiskano čez dve strani (če bi se namreč kapricirali, da moramo imeti tako velik format kakor Grefe, kar pa ni treba), pa imamo ravno tolikih 12 slik na leto, kakor jih dá Grefe, le da bodo neprimerno boljše, in zraven še ves ostali „Dom in Svet“ za namešek.

In to bi „Dom in Svet“ gotovo storil, če bi mu n. pr. vsaj polovica naročnikov namesto po 8 K 40 h plačevala po 9 K, kakor Grefeju, ali pa če bi ljudske šole 8 K 40 h pošiljale „Dom in Svetu“ namestu 9 K Grefeju. In tako bi učenci imeli ravno tiste slike, učitelji pa vse letnike „Dom in Sveta“ za namešek.

To v premislek šolskim oblastvom, krajnim šolskim svetom in vsem, ki se zanimajo za domačo kulturno zgodovino.

F. A.

Dopisi.

Z Ostrožnega brda, 2. septembra. V »Rodoljubu« se zopet zaletava lažnjivi dopisnik na mojo osebo. Da zavrnem njegove laži in prismojarije, sem prisiljen nekoliko odgovoriti, in sicer resnici na čast. Dopisnik si šteje v čast, da po dvakrat eno stvar v »Rodoljubu« kvasi, da sem namreč zaradi poštenosti ob mojem županstvu ob 400 gld. in da nisem dal pregledati računov. To je nesramna laž. Ali nisem računov javno pred občino razpotožil, pa zahteval le 250 gld. za svoje stroške, ki so večinoma nastali zaradi tožb za občinsko posest? Ali niso tisti čas celo moji nasprotniki me opozarjali, da naj nekoliko popustim, drugo da mi hočejo dati? Dopisnik, ali se spominjate na moj predlog, ako mi kateri le za en vinar krivde najde in dokaže, da pustim ves znesek. Zatorej sem bil prisiljen iskati svoj pošteni znesek.

Nadalje trdi dopisnik, da je J. Š. g. J. zarubil in mu vzel konja in sedlo. Resnica pa je, da je dal J. Š. g. J. s pogojem konja, da ga vzame nazaj, ako ne bode za gosp. J.

Ker pa za gospoda J. ni bil, je lastnik konja nazaj vzel. Ali se to pravi zarubiti?

Znani poštenjak se širokousti, da sem plačal 30 kron kazni. Zakaj pa? Tega ne omenite. Zakaj pa niste zahtevali dokazila, za kar sem vas razglasil. Vendar bi moral dobiti več kot trikrat po 30 kron kazni, ako vam ne dokažem. Povem vam odkrito, da mi je ljubeše kazni plačati, kakor da bi še nadalje zakrival.

Dopisnik pravi, da pri županovih računih nismo nič iztaknili. Zakaj pa zamolči, da niso skoro v polnem številu podpisani še odloka od deželnega odbora udobili zaradi čistih računov. Ko se je pa ti čistosti na sled prišlo, se je nekaterim občanom preveč iztirjeni denar nazaj povračal. Ali imate pogum dokazati trditve »Rodoljuba«, ki ste ga raznašali po ulicah kakor eksekutor in čitali dne 25. avgusta, da se je kar kadilo? Ali se spominjate obravnave in poravnave z dne 6. februarja t. l. z gospodom A. F.? Ali ste mislili, da bodem to pogodbo pred sodnijo potrjeval? Ali ni to dosti, da sem vas v miru pustil zaradi podpisa, pa saj za tisti dan vam je bilo zadosti. Tudi cerkveni računi vas žulijo. Koliko pa daste vi v te namene? Če jih hočete videti, potrudite se k dotičnim oblastvom.

Na druge čenče ne bom odgovarjal, ker je škoda papirja. Ne sramujem se biti »klerikalec«, sramoval pa bi se, ko bi študiral sedmo realko in potem moral pri svojih nasprotnikih beračiti za skorjo kruha. Drugič pa podpišite svoje ime, da vem, s kom imam opraviti in komu naj predložim svoje račune. Anton Nadoh.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. septembra.

Umrli je nenadoma včeraj v Trebnjem gospod dr. Ignacij Klemenčič, vseučiliški profesor v Inomostu. Bival je s svojo družino na počitnicah. Včeraj po obedu je nenadoma začel tožiti o slabosti. Komaj ga je prestrašena gospa soproga spremila v sobo, ko se zgrudi in umrje. — Pokojnik je bil rojen na Kamnem potoku pri Trebnjem, bil več let docent za fiziko in kemijo na graškem vseučilišču in zadnja leta pravi profesor na vseučilišču v Inomostu. Bil je star 51 let ter zapustil vdovo in dva mladoletna otroka. Naj v miru počiva!

Nevarno je zbolel opat v Št. Lambertu, Otmar Murnik, rodом Slovenec. — Hudo obolel je v Gorici č. gosp. dr. Jožef Pavlica. Koncem avgusta meseca je bolezen nekoliko odnehala, sedaj se je pa zopet shujšala.

Birmancev v leskovski dekaniji je bilo: 26. avgusta v Kostanjevici 367, 27. pri sv. Križu 362, 28. v Čatežu ob Savi 394, 29. v Vel. Dolini 388, 30. v Krškem 299, 31. v Boštanju 272; 1. septembra v Studencu 114, 2. pri sv. Duhu 92, 3. na Bučki 119, 4. v Škocijanu 396. Vseh birmancev skupaj je bilo 2803.

Koroške novice. Duhovnih vaj v Marijanišču, katere so trajale od 26. in do 30. avgusta, se je udeležilo letos 70 gospodov, in sicer 34 slovenskih in 36 nemških duhovnikov; njim na čelu eksel. mil. gospod knezoškof dr. Jožef Kahn in mil. gospod prošt Lambert Einspieler. — Menjala sta službi z dovoljenjem c. kr. deželne vlade deželnovladni tajnik v Beljaku gospod Rudolf baron Myrbach pl. Rheinfeld in gospod dr. Viljem Klebel, deželnovladni tajnik in vladni komisar za agrarne operacije v Celovcu. — Najdena utopljenka. V Bistrici na Dravi so dobili truplo Barbare Thalman, ki je pri Gorenjem Dravogradu padla v vodo. — Zveza beljaških Germanov »Moltke« se je prostovoljno razšla. Heil!

Štajerske novice. Č. g. župnik na Rečici M. Ulčnik je imenovan udom okrajnega šol. sveta za Gornjigrad. — Na gimnaziji v Mariboru se vrši vpisovanje v prvi razred za slovenske paralelke dne 16. sept. od 9. do 12. ure. Vsprejemne in ponavljavne skušnje se začne 16. sept. ob 8. uri. — Most čez Dravo pri Vuhredu bo kmalu dogotovljen. — Iz Ptuja v Zavrč je 1. sept. začela voziti vsak dan pošta. — Župnijski izpit so včeraj naredili č. gg.: Fr. Moravec, mestni vikarij v Ptuj; Fr. Muršič, kapelan pri Sv. Benediktu in Fr. Hlastec, kapelan v

Laškem trgu. — G. profesor Karol Mikel, rodом od Sv. Miklavža pri Ormožu, je imenovan ravnateljem v Kromerizu. — V župniji Višnja vas pri Novi cerkvi so vkljub agitaciji vojniških Nemcev in nemškutarjev zmagali sami zavedni Slovenci. — Zadnjo nedeljo je bila v Hajdini pri Ptuj krasna ljudska veselica za krščansko in narodno mladino.

Novo uradno poslopje za okrajno sodišče in davčni urad bode vlada zgradila v Radovljici; troški so proračunjeni na 79.500 kron.

Pregledovanje na črti bohinjaške železnice. Te dni se prične pregledovanje črte druge železniške zveze s Trstom na črti od Jesenic do Trsta. Inženjerji in njim pridruženo osebje bode pregledovalo cel načrt, merili in postavljali bodo svoja znamenja.

Nova šola družbe sv. Cirila in Metoda. Predvčerajšnjim je »Družba sv. Cirila in Metoda za Istro« otvorila novo hrvatsko ljudsko šolo v Volovski. Šola ima že 74 učencev, laška šola, katero vzdržuje vlada, pa ima samo 25 učencev.

Manifestacija za hrvatski kolegij v Rimu. Prihodnjo nedeljo bode v Zagrebu velik ljudski shod v zadevi hrvatskega zavođa sv. Jeronima v Rimu.

Rogatec-Slatina. »Haute saison« z raznimi vesellicami je minola in povrnil se je zopet mir. Kdor torej ljubi mir in išče zdravja, najde ga sedaj meseca septembra v Rogatecu. Vreme je ugodno in noči ne prehladne. Prijatelj narave najde obilo zabave v okolici, v kopališču pa dvakrat na dan svira godba.

Na Stranica pri Konjicah se je v premogovniku, kakor se nam piše, minolo sredo splazila plast in podsula dva delavca. Pod težo sta smrt našla Fijavž in Ravnjak.

V Gotovljah pri Celji so postavili novo šolo. Do zdaj so otroci hodili v Žalec. Z novim šolskim letom to preneha. Sedaj je za dvorazrednico razpisana služba nadučitelja in učitelja, po tretjem krajevem razredu in prosto stanovanje.

Pommer pride od dne 17. do 29. t. m. v razne kraje svojega volivnega okraja navduševat volivce za mater Germanijo.

Rudosledbe. G. Eichberger, trgovec v Slivnici pri Celji, dobil je pravico, da sme po političnem okraju celjskem za dobo enega leta slediti rudo. Pravico do rudosledbe je pa opustila »Živnostenska banka pro Čechy a Moravu« po katastralnih občinah: Kaseše, Petrovče, Zavrč, Sv. Neža, Loka, Pirešica, Verpete, Homec, Soteska, Klanec pri Dobrni, Novake, Levec, Čreškova. Opustil je tudi g. dr. Srpek v Libojah po občinah: Zalec, Zabukovje, Gotovlje.

»Vrtec« in »Angeljček«. Dne 22. avg. izdani »Uradni list« c. kr. okr. glavarstva celjskega, št. 34, opozarja »na lista za mladino »Vrtec« in »Angeljček«. Naročba tistih za šolarske knjižnice se more le najtopleje priporočati okr. šol. svetom in šol. vodstvom glede na hvalevredno tendenco obeh slovestvenih listov, da se gojita vernost in pobožnost.« Ta odlok datuje: Celje, dne 18. jul. 1901, št. 279.

Nesreča in napad. Danes teden je padel posestnik v Gojzdu Janez Sušnik po domače Končnik z drevesa, ko je smreče klesil, in se nevarno pretresel. Angeljsko nedeljo pa je v Črni neki fant, Jan. Sušnik, Logarjev, napadel prav brez vzroka posestnika Matijo Kuharja z nožem in ga nevarno ranil na levi roki in na levi strani života. Ob enem je prebodel svojemu lastnemu bratu, ki je hotel braniti napadenega, roko na dlani.

Spomenik na Matajurju. Od nekaj že so domači in tuji hribolazci radi hodili na 1643 m visoki Matajur, to pa posebnost zato, ker se tje prav lahko pride in se ima krasen razgled na vse strani. Letos pa je postal naš Matajur še bolj imeniten. Že 29. julija t. l. blagoslovili so temeljni kamen spomeniku tik državnega mejnika št. 13 ravno na vrhu te gore. Spomenik se postavlja ob začetku 20. stoletja v čast Našemu Odrašeniku J. Kr. Delo, ki bode stalo okoli 1500 lir, je prevzel g. Ivan Spohnja iz Loga v Nadiški dolini. Spomenik bo okoli 20 m visok, sestavljen iz lepo rezanega kamna. Dne 10. sept. t. l. ima se vršiti slovesno blagoslovljenje tega spome-

nika. Govori se, da pride tisti dan nekaj škofov, nad 100 duhovnikov in več tisoč vernega ljudstva poklonit se Odrašeniku na visoki in prijetni Matajur.

V Mekinjah bo dne 15. septembra blagoslovil nov tabernakel in prenovljeni veliki altar preč. gosp. kanonik in dekan Janez Sušnik. Na izredno slovesnost bodo ljudstvo tudi pripravili č. g. misijonarji lazaristi s tridnevnic.

Železnica od Tolmina do Čedad na Italijanskem. Časopisi pišejo, da hoče beneško železniško društvo podaljšati železnico od Vidma v Čedad do Tolmina. — Tako dobijo tudi beneški Slovenci železnico.

Predor skozi Karavanke je že globok nad 70 m. Kopljejo tuji delavci in služijo po 5 K dne 8urnega dela. Zunaj pa okoli 50 domačih delavcev pridno koplje jako prostorno stavbišče za tesarje, zidarje, dalje barake, bolnišnico itd. Dosedaj so delali v lastni režiji. Pretečeni teden pa je prevzel dela neki podjetnik in »pritisnil« na delavce precej tako, da so tje pometali orodje in »vzdignili punt« ali štrajk. Ker pa so »štrik« malo prehudo potegnili, so jih nekaj v Kranjsko goro za nekaj dnij poslali. — Plača pa je ostala na starem: 1 m² zemlje za 19 kr. odkoplji in na svoje mesto izvozi, če nočeš pa pusti in pojdi. In tako pri največjem naporu ne zbijejo čez 1 gld. skupaj. Pri tem ne bo nikakor smelo ostati. Je pa to slab začetek! Enega delavca je podsulo in mu zlomilo nogo.

Namestu jabezca ustretil sebe. Iz Viške gore poročajo, da so našli ustreljenega Jožefa Pervanje, posestnika v Stopniku. Šel je bil namreč po noči stražiti koruzo pred jabezcem. Vzel je seboj nabit samokres. Po noči je čula njegova žena pok samokresa, a ni slutila nič hudega. Ker ni bilo moža dolgo domov, gre ga iskat. Groza! Najde ga mrtvega, znak ležečega, poleg njega pa leži izstreljen samokres. Mogoče se je ponesrečil. Mogoče je pa tudi sam sebe končal. Bil je katerikrat mračnega duha. Nesreča v družini ga je trla. Zapustil je dva blazna otroka. Nesrečna družina!

Ljubljanske novice. Umrli je danes g. Janez Zupin, gostilničar pri »Johanesbirtu« na Poljanski cesti. — Poneverjenje. Radi poneverjenja je aretovala ljubljanska policija blagajničarico pri J. S. Benediktu, Elizabeto Kateržabek. Poneverila je svojemu gospodarju znatno svoto. — Električna železnica se je danes izročila prometu. Danes se vozi z njo precej ljudi. Opozarjamo na današnjo prilogo obratnega vodstva.

Smodnik mesto popra. Iz Litije se poroča: Včeraj zjutraj je gospa A. Pucsko iz Ljubljane, ki biva na počitnicah v Šmartnem, poslala v prodajalnice za 4 v. popra. Vsled pomote pa je dobila smodnika. Ker gospa ni dovolj pogledala, je položila navidezni poper na štedilnik, da se posuši. A smodnik se uname in oplazi gospo ter oba otroka. K sreči poškodbe niso znatne.

Trehub prerexal si je v Podmeltu 75letni Martin Šorli. Moral bi iti radi neke obsodbe v ječo. Jedina skrb zadnjih dnij mu je bila, ako bo v ječi mogel brati »Rodoljub« in »Primorca« ter je ljudi izpraševal o tem. V strahu pred ječo si je prerexal trehub.

Nove razglednice. Knjigotržnica pl. Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani je izdala 8 najnovejših razglednic po 10 vin. Razglednice je risal g. M. Ruppe in so izvedene v barvotisku, in sicer trije motivi iz Kranja, dva motiva iz Ljubljane, Kranjska gora, Brezje in Radovljica.

Zdravje v Ljubljani od 25. do 31. avgusta t. l.: Število novorojencev 19, mrtvorojencev 1, umrlih 26; med njimi za ošpicami 1, za škarlatico 3, za legarjem 1, za jetiko 4, za vnetjem sopilnih organov 2, valed nezgode 2, za različnimi boleznimi 13. Med njimi 8 tujcev in 14 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 1, za škarlatico 1 in za legarjem 1.

Učiteljske službe so razpisane za: Sv. Pavel pri Celji, Zreče pri Konjicah, Trebovlje, Lokavec pri Zidanem Mostu.

Drobiž s potovanja. 3. septembra. Iz Ogorskega Hradiža je še precej daleč do avstrijsko-pruske meje z zadnjo post. Oder-

berg. Iz Oderberga 3:22 zjutraj, prihod v Krakov 6:16. Nekdanje prestolno mesto poljskih kraljev. Množica cerkva in stolpov, veliko starih spominkov. Narod je sicer ostal, toda slavna zgodovina mu je pretekla, ko so ga razdelili med tri države. Mogočni kraljevi dvorec nad Vislo sedaj vojašnica. Poleg nje kraljuje stolna cerkev, v kateri počiva več vladarjev, med njimi več Jageloncev, nekateri iz rodovine Wasa, potem rešitelj Dunaja Sobieski in drugi. Najlepši trg je Rinec s slavno Marijino cerkvijo in velikansko zgradbo Sukiennice. Izmed 90 tisoč prebivalcev 30 tisoč judov! Vsi nosijo dolge črne suknje, visoke škornje, dolge brade in cilindre! Čedno napravljenih je le malo. večina je zanemarljena. Upam, da prinesem domu nekaj fotografiranih eksemplarov.

Meš. godba priredi jutri zvečer ob 8. uri koncert v areni »Nar. doma«.

Na 101 leto ječe. Iz Belgrada poročajo: Srbskega popa Kuzmana Protića iz Gornje Bukovice je turška policija na nekem potovanju po Stari Srbiji prijela, ker se je zdel politično sumljiv. Postavili so ga pred sodišče, ki je napravilo ž njim jako kratek proces — obsodilo je siromašnega popa na smrt. Ali sultan je milosten: spremenil je smrtno kazen v 101 leto ječe. Nesrečnega so odveli v Ako Anatolijo, da bi tam odsedel svojo kazen. Le slučajno je izvedela o tem srbska vlada in še le po dolgem prizadevanju je mogla rešiti moža, zakopanega pri živem telesu.

Padeo iz drugega nadstropja. V Gorici je v ulici Mattohi padla iz drugega nadstropja 50letna Kat. Hohenberger. Vsled poškodb je umrla.

Star samomorilec. V Trzinu na Furlanskem se je obesil v svojem stanovanju 72letni Giacomo Debassi, ker se ni razumel s sinovoma.

Smrt valed pritiska zraka. V Haratiju je 70letna delavka Marija Lautner ob življenju. Korakala je ob železničnem tiru, ko je priletel po tiru s silno naglico brzovlak. Pritisk zraka je delavko vrgel s toliko silo ob neko drevo, da je ostala na mestu mrtva.

Žensko gibanje v Japanu. Iz Japana prihajajo vesti, da se je nedavno v Tokiu otvorilo žensko vseučilišče, ki broji veliko število slušateljic. Japonske bogatašice izdatno podpirajo to vseučilišče. V Tokiu se je ustanovil poseben odbor, ki ima namen, izvesti reformo sedanje nepraktične nošnje Japonk.

Društva.

(Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.) Bilanca za mesec avgust 1901. Activa: Gotovina v blagajni K 244430. Naložen denar K 59023679. Posojila K 264315803. Vrednostne listine K 4000. Prehodni zneski K 64521. Inventar K 91742. Zaostale obresti 31. dec. 1900 K 3801071. — Pasiva: Zadržani deleži K 23914. Hranilne vloge K 314363759. Reservni zaklad K 5593080. Pokojninski zaklad K 325099. Predplačane obresti 31. dec. 1900 K 929239. — Denarni promet K 798370828. Upravno premoženje K 330381246.

(Mestna hranilnica v Kranju.) V mesecu avgustu 1901 je 180 strank vložilo 97.579 K 4 h, 169 strank vzdignilo 36.967 K 95 h, torej več vložilo 60.611 K 9 h, 14 strankam se je izplačalo posojil 23.550 K. Stanje vlog 1.725.976 K 16 h. Denarni promet 274.727 K.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) Meseca avgusta 1901 je 180 strank vložilo 97.579 K 4 h, 169 strank vzdignilo 36.967 K 95 h, torej več vložilo 60.611 K 9 h, 14 strankam se je izplačalo posojil 23.550 K. Stanje vlog 1.725.976 K 16 h. Denarni promet 274.727 K.

Darovi.

IX. in zadnji izkaz darov za pogorelece v Kropi.

Ivan Volf, posest. v Osilnici 10 K. I. Fabian, obleke 12 kg. Pevsko društvo »Slavica« 433 K 93 v. Neimenovan 5 K. Župni urad Višnja gora 10 K. Ant. Moré, župnik v Bukovšici 6 K. Uredništvo »Slov. Naroda« 5 K. Po Franu Fajdiga nabranih 5 K. Uredništvo »Slov. Naroda« 5 K. Val. Jakelj, župnik pri sv. Križu (Jesenice) 5 K. Fr. Dolinar, dekan v Ribnici, zbirka 32 K. Župnija Planina na Koč. 4 K. Neveljski župljani 8 K. Pick in Winterstein, Budimpešta 5 K. Farni urad St. Vid pri Zatiči 30 K. Župni urad v Gojzdu 7 K. Po gosp. I. Azmanu F. T. in D. Ž. 20 K. Janez Fabian 5 K. 50 v. Marija Zupan, trgovka 3 K. Anton Žnidaršič, kurat, zbirko 10 K. Po Mariji Meden, krčmarici iz Maribora nabranih 34 K. 57 v. Po P. Šveglj in Kajzlj Sežana 5 K. 50 v.

Bog plačaj prejšnjim in sedajnim darovateljem in nabiralcem stotero!

Kropa, 3. septembra 1901.

Franz Hoenigman, župnik in načelnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slatina, 6. sept. Tržaški škof msgr. Sterk danes odpotuje v Trst.

Dunaj, 6. sept. Cesar in nadvojvoda Fran Ferdinand sta včeraj dospela v Zirez, od koder se podasta na maneversko polje.

Praga, 6. sept. Z Dunaja poročajo praški »Politik«, da se je nuncij Taliani včeraj dalj časa razgovarjal z grofom Goluhovskim v zadevi zavoda sv. Jeronima. Zunanji minister je povedal, da je avstrijska vlada že storila potrebne korake.

Zagreb, 6. sept. Iz Rima poročajo, da je nadaljni razvoj zadeve Jeronimskega zavoda odvisen od razsodbe v Pazmanovi pravdi proti Dalmatincem. Rektor Pazman javlja, da je poslaništvo pri Kvirinalu izročilo vladi noto v kateri zahteva odstranitev komisarja kaznovanje Dalmatincev, in ureditev razmer v prejšnje stanje.

Budimpešta, 6. sept. Iz Zagreba poročajo: V zadevi zavoda sv. Jeronima v Rimu se je podala deputacija zedinjene koalicije k sekojskemu načelniku Paviću in ga prosila posredovanja. Odgovoril je, da mu ni znano, kaj je v tem oziru ukrenil sedaj odsotni ban, meni pa, da se nahaja stvar v dobrih rokah. — Stranka prava je v tem vprašanju edina s koalicijo. V soboto se v Zagrebu vrši velik ljudski shod.

Budimpešta, 6. sept. Poslanska zbornica je včeraj z običajnimi govori zahvale završila zadnjo sejo sedanje legistativne dobe.

Zofija, 6. sept. Ministerski predsednik Karavelov je kralju podal ostavko in ga prosil, naj se vrne v Bolgarijo. — Sbranje se takoj zaključilo, ko bo dognana razprava o obtožnici ministerstva.

Bruselj, 6. sept. Vkljub vsem demintijem se znova zatrjuje, da car sprejme predsednika Krügerja, bržkone v Livadiji.

Washington, 6. sept. Na noto zveznih držav glede posredovanja je odgovorila sedaj tudi kolumbijska vlada, ki pravi, da vlada in prebivalstvo želita

mirne rešitve spornega vprašanja, da se izreka zveznim državam popolno zupanje, izjavlja pa, da razpora ni povzročila Kolumbija, marveč predsednik Castro.

London, 6. sept. Reuterjev urad poroča iz Babertona 31. m. m.: Včeraj so Buri blizu Malesane napadli angleški vlak ter ga z dinamitom razpršili v zrak. Drug vlak je skočil s tira, ker so Buri razdrli progo. Ranjen ni nihče. (?)

Kapstadt, 6. sept. Dne 2. t. m. je skočil s tira oklopni vlak blizu postaje Taungs, ker so zamorci napačno zamenjali tir. Ker so bili v bližini Buri, se sodi, da so bili črnici podkupljeni. Ubitih je bilo pet oseb, pet pa ranjenih.

Umrli so:

4. septembra. Marija Bertonec, uradnika vdova, 84 let, Obrežna steza 2, osamljena. — Karol Kačar, posestnika sin, 6 mesecev. Cerkvene ulice 17, gastro enteritis acuta. — Karol Zdobšek, delavca sin, 3½ meseca, Strehške ulice 15, atrofija.

V bolnišnici:

2. septembra. Fran Brajar, pleskar, 78 let, emphysema pulm.

Zitne cene

dné 5. septembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-09	do 8-10
„ „ pomlad 1902	8-72	8-73
Rž za jesen	7-08	7-09
„ „ pomlad 1902	7-36	7-37
Koruza za september-oktober	5-41	7-42
„ „ maj-junij 1902	5-39	5-40
Oves za jesen	6-79	6-80
„ „ pomlad 1902	7-11	7-12

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7-96	do 7-96
„ „ april 1902	8-36	8-37
Rž za oktober	6-70	6-71
„ „ april 1902	7-00	7-01
Oves za oktober	6-45	6-46
„ „ april 1902	6-80	6-81
Koruza za september	5-11	5-12
„ „ maj 1902	5-12	5-13

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-85	do 8-40
Rž „ južne žel.	8-10	8-40
Ječmen	7-05	7-25
„ „ ob Tisi	7-00	8-50
Koruza ogerska	6-75	8-00
Cinkvant	5-45	5-60
Oves srednji	6-75	7-10
Fizol	7-00	7-15
„ „	10-00	11-50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Ura	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
5-9	zveč.	729-6	12-1	sl. jvzh.	oblačno	
6-7	zjutr.	730-9	11-6	sl. vzh.	dež	5-0
8-2	popol.	731-3	16-7	sl. jug	oblač.	
Srednja včerajšnja temperatura 13-0						normale: 16-3

Minka Vrbič,
uradnica južne železnice
je umrla 5. septembra. Pogreb bo v soboto popoldne ob 4. uri. 863 1-1
V Ljubljani, dné 6. septembra 1901.

Na prodaj je
v Ljubljani, Prešernove ulice
prodajalnica štev. 16
s stanovanjem vred.
Več se izve prav tam. 861 3-1

Največja trgovina s kolesi na Dunaji
prodá tako v ceno, kakor še nikoli
!!! 500 koles !!!
najboljše vrste (enoletno jamstvo): Puch, Styria, Greger, Waffen, Premier itd. Najboljši modeli leta 1901 od 150 K dalje. Dobro ohranjena že rabljena kolesa, pnevmatika brez graje, po 80, 85, 90, 95, 100 do 110 K. Krasna kolesa za dame, nova po 160 K, nekoliko rabljena po 85, 95, 115 K. 707 10-7
Nova pnevmatična cev 8-9 K, zračni mehovi 4-5 K. Pošilja le proti povzetju.
Samo za 32 kron
Singerjev ročni šivalni stroj; delazelo lahko, z mahalom, samodelavnim čolnicem, odrezalnikom, z najnovjšimi izboljšavami, z elegantno leseno ali železno podstavo 32 K. s krasno omarico 36 K. Novo! Visoke-Singer za družinsko rabo, se gonijo z nogo, 10 let jamstva, 48 K. — Se prodaja le proti tkojšnjemu plačilu pod jamstvom.
M. Rundbakin, Dunaj, IX., Berggasse 3.

Šablone za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL** v Ljubljani, Francišanske ulice. 228 17 11-2
Vnanja naročila proti povzetju.

V trgovino mešanega blaga se sprejme takoj
prodajalka,
katera je posebno v manufakturni stroki dobro izurjena.
Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo »Slovenca«. 856 3-1

Dva dijaka
dobita lepo stanovanje in dobro hrano za primerno plačo.
Več izve se pri Leopold Tratnik-u v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27. 862 4-1
Dobro izurjen 843 3-2
organist,
cecilijanec, z dobrim spričevalom, išče službe v kakem večjem kraju. Službo bi rad nastopil takoj.
Njegovo imé pové upravništvo »Slovenca«.

Najboljša uporaba mleka!
Kar največ in najfinjšega surovega masla!
Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po
Alfa-Separator-ju.
500 prvih priznanj; 167 40-29 v Parizu 1900 »Grand Prix«.
¼ milijona taci strojev v rabi!
Se lahko prenaša na planino.
Vsi drugi stroji za mlekarstvo.
Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč.
Načrti, proračuni.
Akcijaska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.
Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Dunajska borza.									
Dne 6. septembra.		20 mark	23-42	Dunavsko vravnavno posojilo 1. 1878	105-—	Sašmove srečke, 40 gld.	236		
		20 frankov (napoleonor)	19-02	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	St. Genois srečke, 40 gld.	266		
		Italijanski bankovci	91-15	Prijoritete obveznice državne železnice	430-—	Waldsteinove srečke, 20 gld.	398 25		
		C. kr. cekini	11-32	„ „ južne železnice 3%	314-—	Ljubljanske srečke	60		
				„ „ južne železnice 3%	120 60	Akcije anglo-avstrijske banke, 300 gld.	267		
Dne 5. septembra.				„ „ dolejskih železnic 4%	398-75	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5400-—		
		3-2% državne srečke 1. 1864, 250 gld.	191-—	Kreditne srečke, 100 gld.	49-—	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	866-—		
		5% državne srečke 1. 1860, 100 gld.	170-50	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	48-—	Akcije južne železnice, 200 gld. ar.	84 25		
		Državne srečke 1. 1864, 100 gld.	211-75	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	24-—	Splošna avstrijska stavbinska družba	144-—		
		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-10	Ogerskega	5	Montanska družba avstr. plan.	393 50		
		Tisne srečke 4%, 100 gld.	145-50	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15-80	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	437-—		
		Dunavske vravnavne srečke 5%	258-—	Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—	Papirnih rubljev 100	253 50		
Skupni državni dolg v notab		98-50							
Skupni državni dolg v srebru		96-40							
Avstrijska zlata renta 4%		119-10							
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron		95-55							
Ogerska zlata renta 3%		118-65							
Ogerska krona renta 4%, 200		92-60							
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.		164-—							
Kreditne delnice, 160 gld.		239-27½							
London vista		239-27½							
Wemski dr. bankovci za 100 m. nem. dr. velj.		117-10							